

TBMM Genel Kurulu'nda, hukuk uyuşmazlıklarını "arabuluculuk" yoluyla çözümlünü öngören kanun tasarısı kabul edilerek yasalaştı. Peki arabuluculuk yasası neler getiriyor ve kimler arabulucu olabilecek?

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, yabancılık unsuru taşıyanlar da dahil olmak üzere ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarında uygulanacak.

Yasa, arabulucuyu, "arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Adalet Bakanlığı'nca düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan gerçek kişiler"; arabuluculuğu ise "sistemik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, uzmanlık eğitimi alan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyari olarak yürütölen uyuşmazlık çözüm yöntemi" olarak tanımlıyor.

Yasaya göre, taraflar, arabulucuya başvurma, süreci devam ettirme, sonuçlandırma veya bu süreçten vazgeçmede serbest olacak; arabulucuya başvururken ve tüm süreç boyunca eşit hakları bulunacak.

Arabulucu, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendisine sunulan veya elde ettiği bilgi, belge ve tuttuğu kayıtları gizli tutacak. Taraflar da gizliliğe uyacak.

Arabulucuların hak ve yükümlölükleri

Sicile kayıtlı olan arabulucular, bu unvanını ve bunun sağladığı yetkileri kullanabilecek; faaliyet sırasında da bu unvanını belirtecek.

Arabulucu, yaptığı faaliyet karşılığında ücret ve masraf isteyebilecek, ayrıca avans da talep edebilecek. Arabulucunun ücreti, masraf taraflarca eşit olarak karşılanacak.

Arabulucu, tarafların her biriyle ayrı ayrı veya birlikte görüşebilecek.

Taraflar dava açılmadan önce veya davanın görülmesi sırasında arabulucuya başvurma konusunda anlaşabilecek.

Arabulucunun seçilmesi ve faaliyeti

Başkaca bir usul kararlaştırılmamışsa, arabulucu veya arabulucular, taraflarca seçilecek.

Arabulucu, seçildikten sonra tarafları en kısa sürede toplantıya davet edecek.

Taraflar, arabuluculuk usulünü serbestçe kararlaştırabilecek.

Taraflarca kararlaştırılmamışsa arabulucu; uyuşmazlığın niteliğini, tarafların isteklerini ve uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözümlenmesi için gereken usulleri göz önüne alarak arabuluculuk faaliyetini yürütecek.

Niteliği gereği yargısal bir yetkinin kullanımı olarak sadece hakim tarafından yapılabilecek işlemler arabulucu tarafından yapılamayacak.

Dava açıldıktan sonra tarafların birlikte arabulucuya başvuracaklarını beyan etmeleri halinde, yargılama mahkemece 3 ay süre ile ertelenecek.

Arabuluculuk sürecinin başlaması ve sürelere etkisi

Arabuluculuk süreci; dava açılmadan önce arabulucuya başvuru halinde, tarafların ilk toplantıya davet edilmeleri ve taraflarla arabulucu arasında sürecin devam ettirilmesi konusunda anlaşmaya varılıp, bu durumun bir tutanakla belgelendirildiği tarihten itibaren işlemeye başlayacak.

Dava açılmasından sonra arabulucuya başvuru halinde ise bu süreç, mahkemenin tarafları arabuluculuğa davetinin taraflarca kabul edilmesi veya tarafların arabulucuya başvurma konusunda anlaşmaya vardıklarını duruşma dışında mahkemeye yazılı olarak beyan ettikleri ya da duruşmada bu beyanlarının tutanağa geçirildiği tarihten itibaren işleyecek.

Arabuluculuk sürecinin başlamasından sona ermesine kadar geçirilen süre, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmayacak.

Tarafların anlaşmaya varması, taraflara danışıldıktan sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun arabulucu tarafından tespit edilmesi, taraflardan birinin karşı tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiğini bildirmesi, tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi durumunda arabuluculuk faaliyeti sona erecek.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların anlaştıkları, anlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığı, bir tutanak ile belgelendirilecek.

Tarafların anlaşması

Arabuluculuk faaliyeti sonucunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenecek, anlaşma belgesi düzenlenmesi halinde belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanacak.

Taraflar, arabuluculuk sürecinin sonunda bir anlaşmaya varırlarsa anlaşmayı icra mahkemesine ibraz edip icra edilebilirliğine ilişkin bir şerh verilmesini talep edebilecek. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılacak.

İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, çekişmesiz yargı işi sayılacak, buna ilişkin inceleme dosya üzerinden de yapılabilecek. Ancak arabuluculuğa elverişli olan aile hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda inceleme, duruşmalı olarak yapılacak.

Kimler arabulucu olabilecek

Mesleğinde en az 5 yıllık kıdeme sahip hukuk fakültesi mezunu olanlar, kasten işlenmiş bir suçtan mahkum olmayanlar, arabuluculuk eğitimi tamamlayanlar, Adalet Bakanlığı'nca yapılacak yazılı ve uygulamalı sınavda başarılı olanlar arabulucu olabilecek.

Arabuluculuk eğitimi, hukuk fakülteleri, Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Adalet Akademisi tarafından verilecek.

Adalet Bakanlığı bünyesinde Arabuluculuk Kurulu ile daire başkanlığı oluşturulacak.

Gizlilik hükümlerine aykırı hareket ederek bir kişinin hukuken korunan menfaatinin zarar görmesine neden olan arabulucu 6 aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılacak.

Arabuluculuk yolu ile hukuk uyuşmazlıklarının çözümlü sisteminin çalışmasında görev alacak personel için 22 kişilik kadro ihdas edilecek.

Kanunun yayımı tarihinden itibaren 2 ay içinde kuruluş ve teşkilatlanma tamamlanacak.

Kurul ve daire başkanlığının kurulmasına ilişkin maddeler dışında kanun, 1 yıl sonra yürürlüğe girecek.

TBMM Başkanvekili Güldal Mumcu, tasarının kabul edilerek yasalaşmasından sonra bugün saat 14.00'de toplanmak üzere birleşimi kapattı.